

فلسفه خوانی

در سالیان اخیر، دوستان بسیاری از داخل و خارج کشور که علایق فرهنگی و فلسفی پررنگی دارند، در عین حال تحصیلات رسمی فلسفی ندارند؛ عناوین آثار فلسفی چندی را از من سراغ گرفته‌اند؛ کتابهایی که ایشان را با چستی و چند و چون فلسفه و اهمّ مباحث آن، همچنین نگرش فلسفی به هستی آشنا کند و خواننده‌های پراکنده‌شان را نظم و نسق بخشد و نظام‌مند سازد. از بخت بلندم، به اقتضای علائق و شغل و کار و بارم، طی بیست سال اخیر، مقالات و کتابهای فلسفی رنگارنگ و متنوعی خوانده و ذهن و ضمیرم را از آنها آکنده‌ام. از میان این فهرست بلند بالا، برخی که به نظر به کارعموم علاقه‌مندان به فلسفه و مباحث فلسفی می‌آید (نه فقط دانشجویان و متخصصان فلسفه)، از این قرار است:

۱. «مقدمه‌ای بر فلسفه»، نوشته مارک وودهاوس. دوازده سال پیش، وقتی از انگلستان برگشتم و در «مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه» در تهران مشغول به کار شدم، در کلاسهای آزاد خود، این کتاب را تدریس کردم؛ اثری است شسته رفته و استدلالی و روان که با مثالهای ملموس و عینی، مباحث مختلف فلسفی را صورت‌بندی کرده. نمی‌دانم کتاب به فارسی منتشر شده یا نه؛ دوستانی که آشنایی مکفی با زبان انگلیسی دارند، می‌توانند این اثر خواندنی را در مطالعه بگیرند.
۲. «فلاسفه بزرگ»، نوشته برایان مگی، ترجمه عزت الله فولادوند.
۳. «سرگذشت فلسفه»، نوشته برایان مگی، ترجمه حسن کامشاد.
۴. «دنیای سوفی»، نوشته یوستین گودرو، ترجمه حسن کامشاد.
۵. «پرسیدن مهم‌تر از پاسخ دادن است»، نویسندگان، دنیل کلاک و ریموند مارتین، ترجمه حمیده بحرینی.
۶. «القبای فلسفه»، نوشته نایجل واربرتون، ترجمه مسعود علیا.
۷. «مثل فیلسوف نوشتن»، ای پی مارتینیک، مترجمان، فاطمه مینایی و لیلا مینایی.
۸. «فلسفه تحلیلی چیست؟» نوشته هانس گلاک. روزگاری که ایران بودم، این کتاب را یک بار تدریس کردم؛ در مقالات شش‌گانه ای که درباره تاریخ فلسفه تحلیلی نوشتم، از این کتاب خیلی بهره بردم. (این مقالات اکنون در کتاب «در باب فلسفه تحلیلی: با محوریت ویتگنشتاین» ام گنجانده شده است).
۹. «فلسفه ملال»، لارس اسوندسن، ترجمه افشین خاکباز.
۱۰. «سه آستانه‌نشین»، نوشته دایا جینیس الن، ترجمه رضا رضایی.

امیدوارم دوستان و عزیزان، با خواندن آثار فوق و گشتن و گردیدن در بوستان فلسفه، لحظات و اوقات خوش و غریبی را تجربه کنند و «دمی از رنج هستی‌وا رهند».